

Katolický týdeník: Proč jsme rozhádaní?

„Rozmohl se nám tady takový nešvar,“ jak zní okřídlená filmová hláška. A jako pandemie postihuje v posledních letech celé rodiny, party kamarádů i církevní komunity. Neumíme ustát jiný názor.

Pavel jezdíval domů za rodiči na víkend každých 14 dní. Od jisté doby se snaží tyto návštěvy omezovat. Vždycky se totiž s tátou a bráchou pohádají o politice, migrantech, úřednících v Bruselu a teď naposledy o covidu-19 a vládních omezeních. Na začátku se sice ujistí, že se rádi vidí, ale klid zbraní trvá do nedělního oběda. Po něm se vše spustí. „Mám vždycky dojem, že jsem přijel na úplně jinou planetu,“ říká a přiznává, že v emocích nedokáže ani on racionálně argumentovat a vše se brzy zvrhne v hádku, kterou musí jeho matka rozhánět s výtkou, že se „hádají jako pohané“. Pavel vždycky odjíždí rozhodnut, že se tady zase pár měsíců neukáže.

Podobnou a ještě horší zkušenost, jak lehce a dramaticky se dokážeme s druhými pohádat kvůli odlišnému názoru a přestaneme mluvit s těmi, kteří byli ještě včera našimi nejbližšími či kamarády, mají v posledních letech mnozí další. Ale nejde jenom o to, že neuneseme názory toho druhého.

„Věci, které ještě před několika roky nebylo možné říct, aniž by se člověk vystavil ztrátě všeobecné vážnosti, se mohou nyní sdělovat nejhrubšími výrazy a beztréstně, a to

i některými politickými osobnostmi,“ píše papež František ve své poslední encyklice Fratelli tutti (Všichni jsme si bratry) a varuje, že tyto ničivé formy fanatismu se nevyhýbají ani křesťanům. „Také oni se mohou zaplést do sítí slovního násilí.“ A má na mysli především prostředí sociálních sítí, kde se pak dostává ke slovu mechanismus „selekce“: dostávají se ke mně jenom ty názory, které mám rád. Osoby, které mají jiný pohled na věc nebo zranily naši citlivost, jednoduše smažu – upozorňuje papež. „Tak se vytváří virtuální kruh, který nás izoluje od reálného světa, ve kterém žijeme.“

Setkávání místo bublin

Poslední rok všechno ještě ztížil. Nemohli jsme si totiž ani sednout s druhými ke stolu v hospodě či kavárně a věci probrat z očí do očí. Nemůžeme si ani ověřit, zda to pořád ještě umíme, jestli už nám nechybí ona základní „schopnost trpělivě vést rozhovor, naslouchat si a zajímat se o to, proč to ten druhý vidí úplně jinak než já,“ jak upozornil v nedávné anketě v Respektu Petr Pithart a dodal: „Pozoruji, jak spolu mluvíme: jeden už netrpělivě čeká, kdy se ten druhý nadechne, aby mu mohl skočit do řeči a vést svou. Často o něčem jiném.“

Podobně to vidí i papež František ve zmíněné sociální encyklice, když připomíná, že opravdový dialog předpokládá, „že jsme schopni respektovat názor druhého a připustit, že může obsahovat legitimní přesvědčení nebo zájmy“. Ale papež jde ještě dál, když upozorňuje, že právě „rozdíly jsou tvůrčí, vytvářejí napětí a v řešení napětí spočívá pokrok lidstva“. Proto tolik a opakovaně vyzývá ke kultuře setkávání, schopné překračovat naše odlišnosti a rozdělení. Je totiž pravým opakem našich sociálních bublin, kde se bavíme jen s těmi, kdo s námi souhlasí.

V letošní svatodušní homilii pak František otevřeně ukázal i na naše škatulkování v církvi: „Pokud dnes nasloucháme Duchu, nebudeme se zaměřovat na konzervativce a pokrokáře, tradicionalisty a novátory, pravici a levici; pokud panují tato kritéria, znamená to, že Duch je v církvi zapomínán.“ Zatímco Duch Svatý nabádá k jednotě a harmonii růzností, „nepřítel chce, aby se rozmanitost změnila v opozici, a proto z nich dělá ideologie“.

Snadnost, s jakou se dnes pustíme s druhými do hádky, může svádět k domněnce, že dříve to bylo lepší. Sociolog Jan Spousta se na tematické dvoustraně KT zamýšlí nad tím, zda je to pravda a jaká témata dnes nejvíc rozdělují. Psychoterapeut Jakub Hučín pak zkouší vysvětlit, proč jako katolíci nejsme v umění dialogu o koňskou délku dále, když máme všeobecnost v názvu církve a před očima evangelium i papežova slova. V anketě pak přinášíme inspiraci drobnými úspěchy.

Jan Paulas